

A. 1928-1959 Yılları Arası Yetişkin Okuma Yazma Çalışmaları

a. Okuma Yazma Bilmeyen Sayıları (1935-1955)

1928 yılında gerçekleştirilen Harf İnkılabından sonra ülkemizde okuma yazma sayıları hakkında bilgi veren ilk nüfus sayımı 1935 yılında yapılmıştır. 1935-1955 yılları arasındaki Genel Nüfus Sayımları sonuçlarına göre ortaya çıkan okuma yazma bilmeyenlerle ilgili sayısal veriler aşağıdaki tablo ve grafiklerde gösterilmiştir.

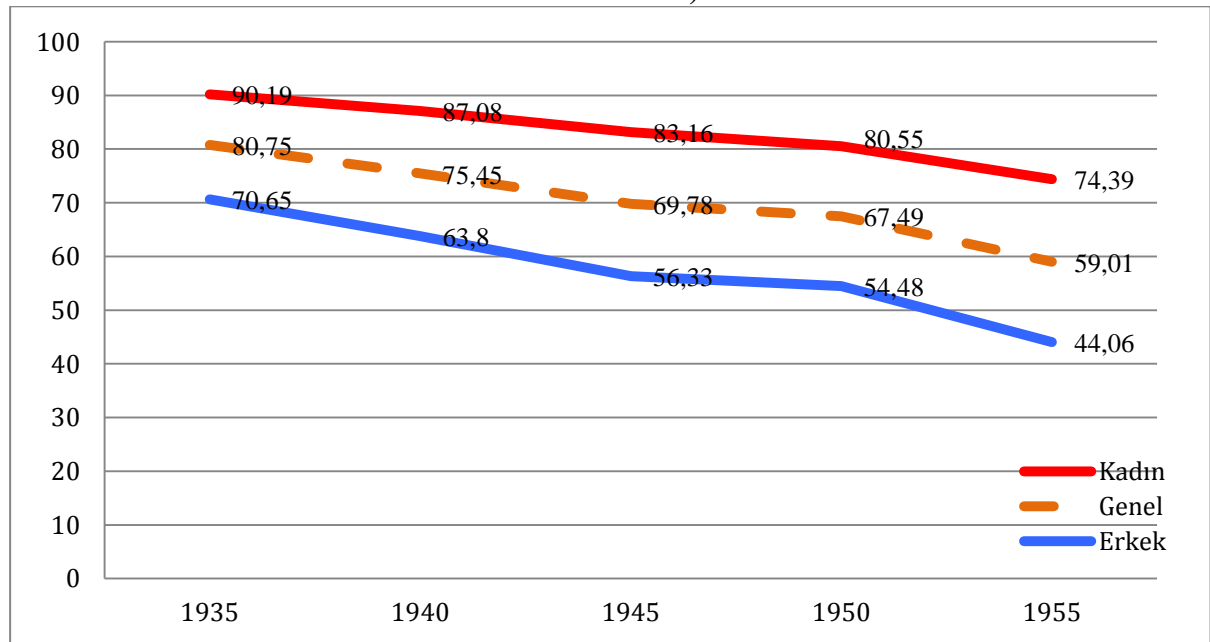
Tablo 1- Türkiye Geneli Yıllara Göre Okuma Yazma Durumu (1935-1955)

Yıl	Nüfus		+ 6 Yaş Okuma Yazma Bilmeyen Nüfus					
			Toplam		Erkek		Kadın.	
	Genel	+ 6yaş	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1935	16.158.018	12.862.754	10.387.105	80,75	4.389.967	70,65	5.997.138	90,19
1940	17.820.950	14.900.126	11.242.759	75,45	4.746.963	63,80	6.495.796	87,08
1945	18.790.174	15.166.911	10.583.606	69,78	4.261.810	56,33	6.321.796	83,16
1950	20.947.188	17.856.865	11.997.046	67,49	4.853.038	54,48	7.144.008	80,55
1955	24.064.763	19.366.996	11.392.958	59,01	4.314.429	44,06	7.078.529	74,39

Tablo 1, 1935-1955 yılları arasında beşer yıllık dönemlerle gerçekleşen nüfus sayımlarına göre kadın, erkek ve genel okuma yazma bilmeyen nüfusun sayılarını ve oranlarını göstermektedir. Tablo incelendiğinde görülmektedir ki 1935 yılında yapılan Genel nüfus sayım sonuçlarına göre ülkemizin nüfusu 16 milyon kişi civarındadır. Toplam nüfusun yaklaşık 13 milyonunu (% 80.75) ise 6 yaş ve üzeri nüfus oluşturmaktadır. Bu sonuçlara göre çağ nüfusunun sadece %9.44'ü okuryazardır. 1955 Yılında ise 24.064.763 kişi olan ülke nüfusunun yaklaşık 19.5 milyonunu 6 yaş üstü vatandaşların oluşturduğu ve okuma yazma bilmeyen oranının 20 yılda ancak % 70'in üzerine çıktığı görülmektedir.

1935-1960 döneminde okuma yazma bilmeyenlerin oranlarındaki düşüş aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafik 1-Yıllara Göre Okuma Yazma Bilmeyenlerin Yüzdelerinin Grafiki (1935-1955)

Grafik1 incelendiğinde, okuma yazma bilmeyenlerin oranlarında yıllar itibarı ile düzenli bir düşüş olduğu görülmektedir. Okuma yazma bilmeyen erkek nüfus ile kadın nüfus karşılaştırıldığında ise okuma yazma bilmeyen kadın nüfusundaki oransal düşüşün yanında, erkekler ve kadınlar arasındaki farkın daha da açılmış olması dikkat çekicidir.

b. Okuma Yazma Kursları ve Katılımcı Sayıları

1928 yılında gerçekleşen harf inkılabından sonra ülkemizde yetişkin okuma yazma çalışmaları hız kazanmıştır. 2013 yılı verilerine göre okuma yazma bilen nüfus oranı giderek artmıştır.

**Tablo 2 -Halk Dershanelerince Açılan
Okuma Yazma Kursları ve Kursiyer Sayısı (1928-1959)**

YILLAR	KURS SAYISI	KURSIYER SAYISI
1928	20489	597010
1929	20489	262433
1930	9602	1888311
1931	5915	108470
1932	7248	90935
1933	2683	40851
1934	3670	66255
1935	2274	40229
1936	3122	57275
1937	2901	57081
1938	1967	5766
1939	296	4584
1940	976	24920
1941	569	14085
1942	923	27642
1943	972	19958
1944	3129	57274
1945	2454	37285
1946	1492	22775
1947	753	11323
1948	206	5087
1949	114	2738
1950	27	1424
1951	196	3090
1952	242	3276
1953	1775	16704
1954	1524	17924
1955	2785	19374
1956	1549	18172
1957	1832	14632

1958	1350	13129
1959	1219	17965
TOPLAM	97317	1867920

1928 yılında yeni alfabenin kabulü ile Millet Mektepleri Okuma Yazma Seferberliği başlatılmıştır. Seferberlik Millet Mektepleri ve Halk Dershaneleri aracılığı ile yaygın olarak yürütülmüştür. 1929 yılında Millet Mektepleri Kanununun kabul edilmesiyle de 16-45 yaş arası tüm vatandaşlara okuma yazma kurslarına katılım zorunlu kılınmıştır.